

En smart Mand havde konstrueret et Kæmpeonstrum bestaaende af et stort Svinghjul og tre Bælge, som var beregnet til at betjene Sadelmagerforretninger og lignende større Virksomheder. Den smarte Mand gik imidlertid fallit og F. & N. fik aldrig Penge for Motoren, men noget fik man alligevel ud af den Handel: Fisker havde set, at Ideen var god, omend Udførelsen var daarlig. Og han tumlede videre med Tanker, som han allerede længe havde gaaet med inde i Baghovedet. Snart tog de fast Form. I 1909 havde Firmaet konstrueret en Støvsuger med en Slags Vandfilter. Men Princippet var ikke praktisk og maatte forlades. Snart efter indleveredes en Ansøgning om et nyt Patent, hvor Støvet holdtes tilbage i en Staalbeholder, mens den rensede Luft passerede et Luftfilter, før den gik ind i Sugeturbinen. Denne nye Model fik Navnet »Nilfisk« ved en Sammentrækning af de to Fabrikantnavne. Produktionen blev sat i Gang den 1. Februar 1910.

Maskinens Hjerter.

TRODS mange Vanskeligheder, ogsaa af økonomisk Art, gik Nilfisk sin Sejrsgang gennem Danmark og trængte snart ud over Landets Grænser. En ny Fabrik blev bygget paa Peter Bangsvej og maatte udvides Aar efter Aar. Det lille Værksted blev efterhaanden til en Storindustri med mange hundrede Arbejdere, saa det efterhaanden, — til Fabrikant Fiskers Beklagelse, — ikke mere blev muligt at kende hver enkelt. Ved Fabrikens 25 Aars Jubilæum fyldte de hele Idrætshuset. Da hændte det, at en ung Arbejderske kom hen til en Mand, som sad og iagttagte Dansen. — Du danser jo ikke, sagde hun, vil du saa ikke holde min Taske. — Jo, sagde han med et venligt Smil. Damen dansede ud og kom tilbage og hentede Tasken. — Er du allerede træt? sagde Manden, idet han gav hende Tasken tilbage. — Og saa gik hun; men hun blev nok lidt overrasket, da hun senere fik set rigtig paa Billedet i den omdelte Sang. Der var Manden, som hun havde snakket saa kammeratligt med; — det var Direktøren selv.

Saa stort var det hele altsaa blevet. . . I 1910 beskæftigede Virksomheden 25 Mennesker, nu efter 30 Aars Forløb 650 Arbejdere og Funktionærer. Men den skaber Arbejde langt udenfor sine egne Mure. *Kabelfabrikerne* leverer Ledninger, *Cohn & Sønner* Aluminiumsdele, *Glud & Marstrand* Støvbeholdere, *Ira* (under Schous Fabrik) Børsterne, *De danske Bomulds-væverier* Filterstof, og mange gamle Damer Byen over sidder hjemme og syr Poser. Vogn efter Vogn føres til den store Fabriks Forraadsrum. De vanskelige Tider, hvori vi lever, medfører for et Firma, der handler med hele Verden, ganske særlige Foranstaltninger. Og allerede her paa Forberedelsernes Stadium iagttagger man den strengeste Neutralitet. Man fører nøje Kontrol med Raamaterialernes Oprindelse og fordeles dem paa forskellige Lagre. Saaledes sikrer man sig, at kun Støvsugere af engelske og svenske Raastoffer bliver sendt til England, og at kun tyske Raastoffer anvendes i dem, der gaar til Tyskland. Maskinens Hjerter, Magneten og Motoren, fremstiller Fabriken selv, og den har sine egne Værktøjsmaskiner for selv at kunne fremstille sit eget Værk-

tøj. Den fineste Teknik er bragt i Anvendelse. En af de mest velindrettede Maskinhaller i Landet er fyldt med helautomatiske Drejebænke, som man kan fodre med Staalstænger i den ene Ende, og som saa giver fuldt færdige Møtriker eller Sætskruer med sekskantede Hoveder og matematisk nøjagtigt udskaaret Gevind fra sig i den anden. Men paa ét Omraade holder Nilfisk sig helt til Haandarbejdet: I hver eneste Støvsugermotor er Anker og Feltpoler bevirket med Kobbertraad af flinke og fikse Kvindefingre. Der gaar en Tredjedel Kilometer isoleret Kobbertraad til hver Motor, — den samlede Traadmængde til hele Aarsproduktionen af Støvsugere vilde kunne naa længere end fra Nordpolen til Ækvator. Der kunde spares trekvart Arbejdstime pr. Støvsuger, hvis man gik over til Maskinvikling, men »Fisker & Nielsen« foretrækker Haandviklingen, baade fordi det giver Beskæftigelse til flere Hænder, og fordi det har vist sig at være bedst. — Og man maa stadig holde sig paa Toppen, naar man skal gøre sig gældende i en Verdenskonkurrence, hvor Millionforetagender kæmper om Overtaget.

Alle de enkelte Dele — 716 til hvert Apparat — mødes i Monteringshallen og samles, og saa gaar de færdige Støvsugere til Prøverummet og afprøves med en kolossal Overspænding. Inde i Motoren staar Støvsugerens Nummer og Prøvemesterens Mærke. Og hver eneste Støvsuger, der vandrer ud i Verden, følges af en Garantiseedel og har sit eget Kartotek kort paa Fabriken, hvor enhver Reparation, Ejerskitte og mange mærkelige Hændelser anføres.

Manden i Kælderen.

I en fortsat Strøm glider Støvsugere ud over Verden. Hovedlederen i dette Feltpog er Prokurist H. Pedersen. Han residerer i den smukke stilrene Hovedbygning ud imod Gaden. I hans Kontor løber Traadene sammen fra de mange Handelsforbindelser i Indlandet og de 50 Salgskontorer ude i Verden. Han er der altid. Det er derimod ikke Tilfældet med Direktøren. Der kan gaa én, der kan gaa flere Dage, hvor han ikke viser sig i Hovedkontoret. — Han har det godt, nu kan han hvile paa sine Laurbær, vil nogle maaske tænke. Men Dir. Fisker hører ikke til dem, der egner sig til at hvile. Og paa saadanne Dage, hvor han ikke møder, ser Fabrikens Folk da ogsaa Lyset skinne i Kælderen til Richsvej Nr. 35 — om Morgenen, naar de kommer fra Toget, og om Aftenen, naar de passerer forbi for at køre hjem. Dernede i Privatboligens Kælder gaar Fisker og eksperimenterer. Den er fuld af Drejebænke, Ledninger, Hjul og Værktøj, et tilsyneladende Virvar. — Saadan omtrent ser der sikkert ogsaa ud inde i Opfindernes Hjerne.

Der er flot indrettede Laboratorier paa Fabriken med de fineste Prøveapparater. Kælderværkstedet under Hjemmet er mere primitivt, men det er hændt før, at der er lavet store Ting i smaa Værksteder. Herved gik Fabrikant Fisker i sin Tid og lavede sin »Nimbus«-Model af Træ. Det skete i en Periode, som var særlig vanskelig for Støvsugerfabrikationen, og Formaålet var at skabe Arbejde og holde Folkene i Gang. Hvad P. A. Fisker hader

mest her paa Jorden, det er at afskedige Folk. Men Resultatet blev en banebrydende Nyhed. »Nimbus« er ikke en Fortsættelse af den gamle Kædetræks-Cykle behængt med en Motor, men en Nykonstruktion: Bilen paa to Hjul. —

Fiskers Hjerne hviler aldrig. Selv naar han taler om Vejret eller Arbejdsproblemerne eller Flaget, saa tumler Tankerne nede i Bevidsthedens Kælder med tekniske Problemer. Der kan pludselig springe en Gnist op dernede fra og fyge ind over Bevidsthedens Tærskel; det kan ske, mens han sidder midt i en Bridge, og saa skynder han sig lynsnart at fæstne Indtrykket, før det forsvinder. Han tegner en teknisk Detalje paa Bridgeblokken til Regnskabet. . .

Reklamen reducerer Prisen.

I de 30 Aar, Fabrikant Fisker har lavet Støvsugere, er Konstruktionen stadig forbedret og Anvendelsesmulighederne forøget, men Salgsprisen er faldet. Den Støvsuger, han fremstillede i 1910, kostede 380 Kroner, i Dag koster den tilsvarende men langt mere effektive Type 250 Kroner kontant. Og det til Trods for, at Raastofferne er steget til over det dobbelte og en normal Timeløn dengang var 60 Øre, mens den nu er ca. 2 Kr. Det er en industriel Indsats.

Naar Kunderne altsaa faar væsentlig mere for deres Penge nu end i 1910, saa skyldes det den stadig fortsatte Rationalisering af Arbejdet indenfor Fabriken. Naar denne Rationalisering har kunnet gennemføres, saa skyldes det det store Salg. Og det store Salg skyldes den stærke Avertering.

Prokurist Pedersen har udtrykt det saaledes:

»Nilfisk Støvsugeren er et slaaende Eksempel paa, hvorledes Reklame gør Varerne billigere for Forbrugerne, mens mange tror, at hvis vi sparede Reklameomkostningerne, kunde vi gøre Støvsugere saa meget billigere.«

Propagandachef Gunnar Hansen leder Reklameafdelingen, hvis Fremstød dels sker gennem Annoncering i Pressen og dels direkte — halvt af hver. Gunnar Hansen redigerer saaledes det Blad, der udkommer i det største Oplag i Danmark: »Husmodernyt« udsendes 2—3 Gange aarligt i 675.000 Eksemplarer. Han raader desuden over en Afdeling, der minder om et moderne Udstyrsteater bag Kulisserne. Her staar i Hundredevis af Vinduesdekorationer, som Forhandlerne kan komme og bese og laane gratis. Det er navnlig Isenkræmmerne, der benytter sig deraf. 34.000 Par bliver viet hvert Aar, de køber Glas- og Køkkenudstyr hos Isenkræmmeren og tager hyppigt en Støvsuger med ved samme Lejlighed. Ellers forhandles Støvsugere gennem Installatørerne. De kender nok Elektrikeren, som kommer for at rette paa en Stikkontakt og bagefter viser den udsøgte Venlighed at sige: — De har vel ikke en Støvsuger, saa skal jeg gøre rent efter mig! Har man en af et andet Mærke end Nilfisk, saa formørkes hans menneskekærlige Ansigt, men har man slet ingen, saa straalet det som en Sol, thi da ser han en stor Opgave for sig.

(Blad venligst om til Side 21.)